

L'APAT

UN CADA DISSAPTE

PREUS

Un número. 5 céntims. || Un any de subscripció. . . 2'50 pessetas.
Deu números.. . . . 30 » || Deu subscripcions anyals. 13 »

EN LA LLIBRERIA DE D. ALVAR VERDAGUER, RAMBLA DEL MITJ, 5, BARCELONA
Y EN CASA D. EUGENI GUAL, SANT SADURNÍ DE NOYA.

PLAT DEL DIA

La República.

Diguerem la setmana passada que podèm aspirar á una república bona.

Aquesta república no hauria de tenir per bandera l'odi á la rel·ligió, sino el benestar del poble dintre de la civilització cristiana.

Aquesta república no hauria de tendir al socialisme del Estat sino á la autonomia dels organismes socials consagrats per la naturalesa.

Aquesta república no hauria de fomentarse sobre la base del *poble soverá*, sino sobre la *democràcia cristiana*.

Aquesta república no hauria de girarse á tots els vents de la *opinió pública* que sol ser errada, sino governarse pel consell de unas corts verdaderament representativas elegidas pels gremis, classes y associacions lliurament formadas.

Aquesta república hauria de fer entendre als espanyols que no tots han de aspirar á empleats del Estat porque ab pochs y bons ya n'hi ha prou.

Aquesta república hauria de desagraviar á las regions y nacionalitats que integran á Espanya de las fueltas que 'ls ha tirat el centralisme.

Diréu que una república aixís no podria ser portada pels republicans de ara? En aixó estém conformes.

Els republicans de ara, es á dir, els directors del republicanisme sense excluir als federals, son tot lo contrari de lo que havém dit; pero el poble que te sentit comú y s'inclina á tal forma de govern ha de meditar que una república qual color de bandera es el vermell del odi rel·ligiós, del odi de classes, del odi de rassas, no será may una república que pugui governar.

J.

La burra llaminera (1)

Ay Pau! Quina una me n'ha passat encara linch l'jay! aqui dintre. Tu ya coneixes la meva burra que siga dit en fe de veritat, llevat de la que tingué'l Salueña no se n'ha vist cap mes de mes mansoya y cumplidora. Per aixó es lo que mes m'estimo al mon, siga dit ab perdó de la meva dona. Pero... (aqui ve lo de sempre) ja 't dich yo que n'hi ha una llaminarota de ella! Vull dir de la burra no de la dona.

Y ara t'explicaré un cas com un cabás. A un recó del estable hi tenia yo la

(1) Aquest fet veridich l'he sentit contar *mutatis mutandis* á n' Anton Mir.

caixa de las favas y al altre recó lo meu llitot. Tan bell punt me ficava yo al llit y apagat lo llum, pel cantó de la caixa s'hi sentia maror y trasteig y un roséch... Yo pensava: maleidas ratotas que se't menjan el grà; y picava de mans pera espantarlas y de segur ellas al fugir devian passar aprop dels peus de la somera perque aquesta patejava de valent. Es á dir xo es lo que yo 'm pensava.

Pero tant y tant durava y un dia y un altre dia que vaig pensar-me no fos alguna altra bestia y que 'm perdoni l'Anton si vaig pecar per mal pensar.

Vetaqui que abans de ahir vaig fer lo determini y vaig dir-me: Juanet aixó s'ha de aclarir. Yo que 'm fico al llit ab els mistos als dits, apago 'l llum y pera fer-me l'adormit á dretas faig un ronch com una solfa del Liceyo de Barcelona. Fet y dit. Comensa 'l trasteig y sento ginyolar la tapa de la caixa... yo que encench un misto y guayto... Era ella, la grandíssima bandarria de la burra, que se'm cruspia las favas. No se quin diable li desfeya 'l ronsal ni quin *matrematrix* li ensenyava de aixecar la tapa ab el morro y de tornar-la á baixar quan estava farta. Vetaqui aquella panxa del altre dia que semblava el globo del capitán Budoy de Barcelona.

Joanet, vaig dir-me, aixó mereix un escarment y pensarshi be pera no esguerrar el tret.

Y quina 'n faig. Ahir vaig portar els pots y bancs y la máfega al costat de la caixa de las favas y vaig amanir una vara de freixa ab cada nús que feya fredad, y vaig deixar la burra mes mal fermada que cap dia y li vaig passar la ma per la esquena tot dientli: avuy me las pagarás totas. Ella está clar, se va fer la desentesa.

Vaig apaga 'l llum y no m'hi vaig ficar no al llit sino que 'm vaig quedar dret damunt de la máfega agarrant la vara ab las duas manassas ab el mal cor de fer una desgracia.

No havian passat cinc minuts y ya sento que sorolla la somera y que s'acosta y que 'm tafaneja la caixa.

Apa Joanet aquesta es la teva y aixeco la vara ab una rabia y un coratje...

—Joanet ahont dimoni tens els mistos, sento que 'm diuhèn.

—Éts tu, Anton, ay Anton, que has tornat á neixer, vaig dirli.

Era l'Anton, que va encendre un misto y va trobarme tremolant, dret demunt del llit y ab la vara alsada. Qué d'aque'l batejo y ben batejat. Encara no m'he refet del susto, mes ell va tornar-se també més groch que la palla.

Afigurat que pera retornarnos ens varem fer unas fregas *perdintre* que vam gastar pel cap baix milj porró de ay-guardent.

Ja ho veus Pau, que de qué l'ha vingut no anar á enterro. Ja lo veus, Pau, que de qué m'ha vingut no matar un home y no anar á presiri.

Jordi Arnau

Una preocupació

Fa molt temps que visch constantment preocupat buscant la *pedra filosofal* y ja casi desespero de poguerla trobar.

¡Si n'he regirat de llibres antichs y moderns, de fullas y pergamins! ¡El de la Academia Espanyola, el diccionari de llatí á castellá y de castellá á llatí, el Diccionari Manual de las llenguas catalana y castellana de 'n Angel Saura y fins... el del famós *Labernia*, en fi, demanin: ¡pró cá!...

Pró ¿qué es per vosté la *pedra filosofal*? me dirán.

Per mi, es la difinició verdadera, propia y exacte de la paraula *llibertat*.

¡Ba! pensarán: ¡quin filosof! ¡Un doctor passat per las toscas de Sant Miquel del Fay!...

No ho nego; pró fassintme l'obsequi de no precipitarse en los seus judicis: escoltin.

La difinició, objecte de las mevas investigacions, es la difinició de la llibertat aplicada al llinatge humá.

Jo comprench perfectament que l'au-cell que vola per las encontradas gosa de llibertat y que l' que refila dins la gávia viu esclavizat; pero jo no 'm refereixo á la llibertat de las bestias.

La llibertat que per mi es un verda-der enigma, un misteri y un problema de dificilissima resolució es la que avuy se pregona pels carrers y plassas de nostras vilas y ciutats; en els clubs y en los mitins, en los periódichs y fullas anarquistas y que constantment surt de la boca dels llibertaris del present sigle dels mistos de cerilla.

La llibertat moderna, replicarán la sab definir una criatura. No hi ha tal misteri *ni ocho cuartos*. (Ab perdó de la llengua catalana.)

Douchs, es molt misteriosa els hi tor- no á dir. Jo fins ara havia cregut que la paraula *llibertat* significaba tot lo con- trari de *esclavitud* en la sua accepció mes general, pro aquest modo de enten- drerla no resulta.

Lo celeberrim Pare Cobos deya als amichs del seu temps «companys, quan ohu cridar ¡visca la llibertat! embarreu la porta.»

En els nostres días quan se pregona la llibertat per los carrers, els comer- cians tanquen los establiments ab pany y forrellat, las noyas s' amagan á la ga- tonera y els bitllets de Banca se veu- hen abligats á acurrucarse entre la pa- lla de las márfagas, ¡y encara estigués- sin segurs!

En l' any 35 cridant ¡visca la lliber- ta! els pobres frares se veyan perse- guits á mort y els convents saquejats y cremats: y en nostra vehina nació, en *nom de la llibertat*, se expatrian perso- nas honradas é indefensas; á relligiosos y relligiosas que se sacrifican fins al heroisme en bé dels seus germans, se roban los seus bens adquirits á costa de molts sacrificis y los pobres infants or- fes y malalts se veuen separats violen- tament dels seus amichs y benefactors incomparables...

Fassintme el favor de dirme, aytal lli- bertat seguida de procediments tan atrabiliaris es *verdadera* llibertat, ó lli- bertinatje y *tiranía*.

Si me contestan lo primer, confesso ingenuament que desconfio de trobar *per omnia saecula saeculorum* la *pedra fi- losofal*.

Si me responen lo segón, demano per

favor als llibertaris del sigle que co- rrém, als *moderns progresistas empeltats de cranch* que no abusin de la vera lli- bertat.

Joseph Alborná.

(De *Lo Rosinyol*.)

D. Quildo de Xarop

Un gastament

Passejant trista figura
per el carrer de Ferrant,
¿no heu vist may una criatura
que va vestit d' home gran?...

Que porta barret de copa
y lentes ab el march d' or
y levita, quan li topa,
y al trau una coliflor,
y que te l' nas de patata
y te 'ls ulls de perdiu,
més tonto que una sabata
y se pensa ser molt viu;
y que sa única carrera,
es endrapar de primera
y fe 'l Tenori, aburrit?

Aquest es de qui vos parlo
alt y sech, el pobrissó
que voldria sol toparlo
per donarli una llissó
y dirli un cop á la vida:
—¡no fassis més el *gomós*
qu' et tornarán á la vida
perqué te recreii ¡mocós!

Emili Pascual y Amigó.

SETMANALS

—Padri, somhi?

—Ya heu fet punta á la llapidera?

(L' altra semana vaig descuidarme de dir als parroquians que 'l vellet que tot m' ho conta, te cabells blancs de se- da, la cara aixuta tota rosadeta, uns ulls petits y blaus, ben blaus, es de alló mes bufó i crec que 's diu Josep, mes tothom li diu padri.)

—Ya escolto.

—Van dir-me al café que han mudat el ministre dels quarts i m' han dit que 'l nom se deia... un nom lletj d' aques-tos que avui en dia clavan tot sovint la jovenalla...

—Echegaray?

—Com no sé de lletra no savia que aquest mot portés *ache*. Que vol que li digui de un nom aixís no me 'n fio i no me 'n fio. Aixó es ensenyar de parlar malament á un hom.

—I del Arcalde de Barcelona heu sentit á dir res?

—De 'n Rius y 'l'aulet?

—Si fa quinze anys que 's mort.

—Doncs vegi no me n' havia ente-rat. Vaig veurel per la exposició dels tres vuits, li vaig midar les patillas i 'l front i vaig pensar: ya tenen arcalde per dias. Doncs qui tenen?

—Bosch y Alsina.

—Bosch y Alsina? Doncs no farà po-mas, ni peras, ni presecs, ni cap bona fruita. Tindrán glans pels porcs, molta llenya y bona escorsa. Tindrà fulla ver-da tot l' any. A la tardor s' hi farán bo-lets, sobre tot pabrassos. No mancará qui hi trobará bona ombra pera jeure i no fer res. No tindrán verdums, ros-sinyols ni aucells cantaires, pero abun-darán els puputs i els mussols. També algun que altre esparver. Si no 'ls agra-da 'n podrán fer carbó.

Ah! i ara que 'm recordo. Me n' han dit una altre dels diaris: que quan no troban noticias s' inventan mentidas: que vol dir que es veritat aixó? menti-das ab lletres de motllo?

—Padri, padri, á falta de dents veig que teniu la llengua molt esmolada. Pleguém.

L.

NOTICIAS LOCALS

—La Red Meteorológica Catalana Ba-lear ha establert una estació novament á Sant Sadurní. La instalació s' ha por-tat á cap en una de las torratxes de Can Guineu, ahont, galantment invitats, hi hem vist en admirable disposició el plu-viómetre, plicometre, evaporímetre, ozo-nómetro instruments que units al més senzill termómetro ordinari, de sol y sombra, máxima y mínima, barómetro anerode, forman l' observatori que po-drá suministrar els datos referents als feúomens atmosféricos á quants estigan interessats en conéixels.

—S' está col-locant sobre la riera de Sant Pere una important palanca y á la alsada de cinch metres pera que en tot temps pugui passarshi.

—El prop vinent dissapte celebrara sa mensual vetlla L' Adoració Nocturna, reunintse els socis á dos quarts de deu en punt. La missa de 4 del diumenge se-rá com totes les passades, á porta oberta.

FETS Y DITS

Una vegada era un pare que tenia un fill que estudiava á ciutat y un dia que l' estudiant era á casa seva en temps de feriatos son pare feya estellas de un mal rabassot, tot esbufegant. El noy se 'l mira y ple de dalit li diu:

—Pare, voleu que os ajudi?

—Si, (y li tira la destal á terra) apa agáfala.

—No, pare, yo no necessito destal: preneula vos y pegau cops, yo faré 'ls esbufechs.

—¡Ah fillet! Ya no vull que vagis mes á ciutat, perque trobo que ya saps massa.

Consell de pare.

Un jueu diu á sa filla:

—No cantis aquesta nit, Maria, que si 'l promés te sent, tindré de pujarte el dot.